

HÄSSLEHOLMS KOMMUN  
kommunen@hassleholm.se

2023-03-31

1 (19)

Dnr- SI 2023:292

# Beslut

---

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Vittsjö  
skola 1-6 i Hässleholms kommun

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Vittsjö skola F-6* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

### Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

### Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Vittsjö skola F-6* i följande utsträckning:

#### **Rektors ledarskap**

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn kartlägger, analyserar och följer upp både resultat och genomförande även ur ett könsperspektiv samt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan.

#### **Undervisning**

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

**Trygghet och studiero**

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

**Bedömning och betygssättning**

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning

**Uppföljning**

Huvudmannen ska senast den **18 september 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr - SI 2023:292 i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömning

---

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

### Rektors ledarskap

**Författningsstöd**

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Vittsjö skola F-6 leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområde finns.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn kontinuerligt och systematiskt följer upp och analyserar kunskapsresultaten, undervisningens genomförande samt de förutsättningar lärare har. Rektorn identifierar utvecklingsområden utifrån underlagen och sin analys, initierar kollegialt lärande inom dessa områden vid behov samt fördelar resurser på kort och lång sikt

utifrån behov. Rektorn organiserar också det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget och ser till att lärare kan samverka. Skolan arbetar visserligen med att ge alla elever samma förutsättningar att lära och utvecklas, men ett strategiskt och främjande jämställdhetsarbete saknas.

#### *Rektorns uppföljning, analys och åtgärder*

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt och systematiskt följer upp och analyserar kunskapsresultaten, undervisningens genomförande samt de förutsättningar lärare har. Av inskickat material och intervjuer framkommer att lärare analyserar kunskapsresultat i sin klass efter terminens slut utifrån en gemensam mall. Rektorn tar först själv del av dessa analyser och analyserar sedan tillsammans med förstelärarna och specialpedagogerna resultatet på grupp-nivå. Samtidigt identifierar de också elevers behov på individ-nivå. Påföljande termin kallar rektorn till klassgenomgång, då klasslärare och elevhälsan deltar. Utifrån lärarnas presentation diskuterar mötet styrkor och behov i klassen främst på grupp-nivå, men också på individ-nivå. Det framgår vidare att rektorn skaffar sig en god överblick när det gäller undervisningens genomförande, främst genom specialpedagogerna, som ofta är på lektionsbesök, men även genom att själv göra korta besök. Rektorn har möte med specialpedagogerna varje vecka för att stämma av vad de har sett, hur insatser fungerar och vilka ärenden som ska tas upp på elevhälsoteamets nästa möte. Dessutom diskuterar mötesdeltagarna om någon lärare behöver stöttning för att möta elevernas behov samt hur lärares förutsättningar ser ut, vilket också rektorn följer upp på medarbetarsamtal. Rektorn följer även upp elevernas trygghet genom att specialpedagogerna också alltid är med på arbetslagsmöten, då en punkt är att varje lärare redogör för vad de har sett i sin klass gällande trygghet. Rektorn läser alltid protokollen från dessa möten. Överblick av trygghet och studiero får rektorn dessutom genom att skolan kartlägger det varje termin via en enkät till alla elever. Att lärarna integrerar värdegrundsuppdraget i undervisningen följer rektorn upp genom sina och specialpedagogernas besök i undervisningen samt på regelbundet återkommande utvärderingstillfällen av det specifika material som skolan sedan höstterminen använder i värdegrundsarbetet.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån underlagen och sin analys identifierar utvecklingsområden och vidtar relevanta åtgärder. Av inkommen dokumentation och av intervju med rektorn framgår att rektorn utifrån analys och i samarbete med specialpedagogerna bestämmer hur och med vilket material skolan ska arbeta i sitt fortsatta utvecklingsarbete i det forum de kallar Röda tråden, och som alla lärare deltar i. Höstterminen 2020 initierade rektorn ett utvecklingsarbete med språkutvecklande arbetssätt som har haft olika fokus under olika terminer sedan dess,

beroende på vad rektorn kommit fram till i sin analys av föregående termin. I sin analys av resultaten för höstterminen 2022 såg rektorn att elever som läser svenska som andraspråk har lägre måluppfyllelse än andra elever och därför har rektorn beslutat att det språkutvecklande arbetet nu behöver riktas mot just dessa elever och att lärare behöver större kompetens på området. Därför ska en lärare i svenska som andraspråk med god kompetens inom genrepedagogik hålla i en del av det kollegiala lärandet nästa höst. Innevarande termin pågår ett kollegialt lärande kring bedömning, där lärare från både mellanstadiet och lågstadiet arbetar tillsammans i grupper. Av intervju med rektorn framkommer att detta kollegiala lärande dels följer naturligt på implementeringen av den nya läroplanen (LGR22), dels görs med anledning av att rektorn identifierade avvikelser i betygssättning förra vårterminen och då blev varse att det inte fanns en samsyn på skolan kring bedömning. Detta behandlas utförligare i delen "Bedömning och betygssättning".

Dessutom visar granskningen att rektorn utifrån sin analys identifierar behov och fördelar resurser på kort och lång sikt. Av intervju med rektorn framgår att rektorn för flera år sedan såg ett behov av att öka både trygghet och kunskapsresultat och då började anställa lärare istället för de många assistenter som då arbetade på skolan. Nu är ett tvålärarsystem helt utbyggt, vilket innebär att alla klasser har två klasslärare och med enstaka undantag genomförs alla lektioner med två lärare istället för en, vilket, enligt rektorn, har påverkat både undervisningen och tryggheten positivt. Av dokumentation och intervjuer framgår att studieron inte var god förra året, framför allt i en klass. Rektorn har därför omfördelat lokaler och den klass som hade störst behov har fått större och mer ändamålsenliga lokaler. Dessutom tillsatte rektorn en resurs i form av en elevassistent i den elevgruppen. Sedan dess har studieron blivit bättre. Av intervju med elevhälsan framkommer att rektorn ser till att snabbt organisera om vid behov, så att resurspersoner finns där de behövs bäst.

### *Ledning och organisation*

Granskningen visar att rektorn organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget, ser till att lärare kan samverka och följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Av intervju med rektorn framkommer att rektorn har organiserat lärarparen i varje klass utifrån att de ska komplettera varandra och arbeta bra tillsammans, samt att lärare arbetar i dessa par så länge det är bra för eleverna, men att rektorn organiserar om vid behov. I det fall någon lärare inte är fullt behörig, arbetar den läraren tillsammans med en behörig lärare och får också stöttning av specialpedagogen. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framkommer att tvålärarskapet har skapat större möjligheter till samverkan, eftersom de två klasslärarna nu planerar tillsammans och ger varandra

feedback på lektioner samt arbetar med olika gruppkonstellationer och möter elevers olika behov på ett dynamiskt sätt, som de inte fann möjligt tidigare. Sambedomning blir också, enligt lärarna, en naturlig del av arbetet. Lärar-paren samverkar också i två arbetslag som är indelade i lågstadium respektive mellanstadium och som träffas ungefär varannan vecka. Rektorn sätter agendan för arbetslagsmötena, i samråd med arbetslagsledarna, specialpedagogerna och förstelärarna. På vissa möten i arbetslaget arbetar lärarna med så kallade "Överenskommelser", då lärarna konkretiserar hur de ska arbeta med en avgränsad del av skolans utvecklingsarbete och sätter kortfristiga, mätbara mål som de utvärderar. På dessa arbetslagsmöten deltar alltid rektorn och försäkrar sig på så vis om att det kollegiala lärandet gällande aktuellt utvecklingsområde omsätts i praktiken.

#### *Jämställdhetsarbete*

Granskningen visar att skolan endast i viss utsträckning analyserar resultat utifrån kategorin kön, och att rektorn inte har sökt några förklaringar till de skillnader som finns. Av inskickat material framkommer att kategorin flickor respektive pojkar finns i statistiken över kunskapsresultat samt att pojkars kunskapsresultat ligger över genomsnittet i kommunen medan flickors kunskapsresultat ligger under. Av intervju med rektorn framkommer att rektorn visserligen har noterat vissa skillnader i flickors och pojkars resultat på skolan, men menar att mönstret inte är genomgående och har därför inte identifierat varken framgångsfaktorer eller utvecklingsbehov. Enligt skolans inskickade material har dock pojkar i årskurs 2-5 ett högre resultat än pojkar i kommunen och flickor ett lägre resultat än flickor i kommunen. Rektorn har emellertid inte sökt någon förklaring till detta. Resultaten i trygghetsenkäten kategoriseras eller analyseras inte heller utifrån kön och elevhälsan har inte sett några mönster baserat på kön.

Vidare visar granskningen att skolan visserligen arbetar med att ge alla elever samma förutsättningar att lära och utvecklas, men att ett strategiskt och främjande jämställdhetsarbete saknas. Det framkommer i intervjuer att lärare visserligen för diskussioner i kollegiet rörande jämställdhet och olika förhållningssätt ibland, men att det inte är ett systematiskt arbete, styrt av rektorn. Det framgår av elevintervjuer att det inom ramen för undervisningen i samhällskunskap och även inom arbetet med grön flagg (lärande för hållbar utveckling) finns diskussioner om jämställdhet på mellanstadiet. Både personal eller elever anser att det inte finns några skillnader i flickor och pojkars förutsättningar på skolan. Av samtliga intervjuer framkommer att skolans värdegrundsarbete fokuserar på allas lika värde, men att jämställdhetsperspektiv inte ingår som en uttalad del av det arbetet.

**Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn kartlägger, analyserar och följer upp både resultat och undervisningens genomförande även ur ett könsperspektiv samt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan.

Granskningen visar att skolan i viss utsträckning analyserar kunskapsresultat utifrån kategorin kön, men inte söker förklaringar till avvikelserna och inte heller kartlägger skillnader i flickors och pojkars upplevelse av trygghet och studiero. Vidare arbetar skolan visserligen med att ge alla elever samma förutsättningar att lära och utvecklas, men ett strategiskt och främjande jämställdhetsarbete styrt av rektorn saknas. Kartläggning och analys är en förutsättning för att rektorn ska kunna få syn på samband, hitta orsaker till avvikelser i både positiv och negativ riktning och leda arbetet med skolutveckling. Könsperspektivet kan hjälpa rektorn att identifiera framgångsfaktorer såväl som utvecklingsområden på skolan. Att exempelvis pojkar i Vittsjöskolans klass 2-5 visar bättre resultat än genomsnittet i kommunen skulle kunna hänga samman med framgångsfaktorer i verksamheten, som, om de inte identifieras, riskerar att försvinna i det fortsatta utvecklingsarbetet, men avvikelsen skulle också kunna peka på ett utvecklingsbehov. Att rektorn inte leder något jämställdhetsarbete innebär att skolans arbete för att flickor och pojkar ska ha samma möjligheter blir beroende av enskilda lärares initiativ, vilket gör att likvärdigheten och systematiken i det inte kan säkerställas. Dessutom kan de insatser som lärare gör inte heller följas upp och utvärderas för skolan som helhet, vilket försvårar möjligheten för rektorn att veta i vilken utsträckning skolan arbetar med skolans jämställdhetsuppdrag.

Enligt 1 kap. 5§ skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Enligt läroplanen (Lgr 22) ska skolan aktivt främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår vidare att sättet skolan organiserar utbildningen på, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma elevernas föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ges samma möjligheter att pröva och utveckla sin förmåga och

sina intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet.<sup>1</sup> Vidare framgår av läroplanen att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.<sup>2</sup> Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.<sup>3</sup>

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med personalen diskuterar och planerar hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet. Ett strategiskt jämställdhetsarbete kan exempelvis innefatta regelbundna undersökningar av jämställdheten på skolenheten i samband med andra undersökningar som skolan redan gör, som trivselenkät, lektionsobservationer och genomgångar av kunskapsresultat. Vidare kan rektorn tillsammans med personalen analysera resultaten av dessa undersökningar för att hitta eventuella könsmonster och samband. För att få en nulägesbild av jämställdhetsarbetet i undervisningen kan rektorn i samarbete med personalen kartlägga vilket riktat arbete med jämställdhet olika lärare genomför i nuläget och på vilket sätt jämställdhet kommer till uttryck i klassrummen idag, exempelvis gällande talutrymme, turordning, gruppindelning, bemötande och förväntningar. Därefter kan rektorn och personalen utforma gemensamma strategier dels för hur jämställdhet tas upp som en del av det centrala innehållet i olika årskurser, men också hur det kan genomsyra den löpande undervisningen och bli en naturlig, och medveten, del av värdegrundsarbetet. Det går exempelvis även att se över och försäkra sig om att läromedel och annat material som används i undervisningen speglar både kvinnors och mäns erfarenheter eller att observera de organiserade rastaktiviteterna för att se om flickor och pojkar deltar i samma utsträckning och på samma villkor. För att försäkra sig om att all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete kan rektorn också tydliggöra vikten av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner samt följa upp det

---

<sup>1</sup> Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

<sup>2</sup> Lgr 22, 2.1 Normer och värden

<sup>3</sup> Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

arbete som bedrivs på området. Stöd för arbetet med jämställdhet i skolan finns hos Skolverket<sup>4</sup>.

## Undervisning

### Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen är varierad och att eleverna får ett aktivt lärarstöd. Dessutom är undervisningen välstrukturerad och lärarna förklarar syftet eller målet med lektionerna. Vidare visar granskningen att det finns ett medvetet och kontinuerligt arbete med att stärka elevernas självförtroende och motivation och undervisningen anpassas på individ- och gruppnivå så att den stimulerar eleverna. Lärarna ger också eleverna också möjlighet att reflektera och ta ansvar för sitt lärande. Slutligen visar granskningen att eleverna får utvärdera undervisningen och har inflytande över arbetssätt och innehåll.

### *Variation, lärarstöd och struktur*

Granskningen visar att undervisningen är varierad och att eleverna får ett aktivt lärarstöd. I samtliga intervjuer och av observationer framkommer att lärarna ser till att undervisningen är varierad så att elever får arbeta omväxlande med olika förmågor som läsa, lyssna, skriva, tala och arbeta praktiskt. Elever får också ofta arbeta i olika gruppkonstellationer, men också enskilt, i par och i helklass. På nästan alla lektioner finns två lärare och ibland även en extra resursperson och eleverna får ett aktivt lärarstöd, som exempelvis består av att lärare hjälper elever och grupper att komma igång, uppmuntrar elever att försöka själva och ta hjälp av varandra, och hjälper eleverna vidare steg för steg vid behov.

Granskningen visar vidare att undervisningen är strukturerad och att lärarna förklarar syftet eller målet med lektionerna. Av intervjuer och dokumentation framgår att

---

<sup>4</sup> Skolverket [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) Senast uppdaterad 07 februari 2023

skoldagen startar på ett liknande sätt varje dag i varje klass. Lärarna går då igenom dagens schema som står på tavlan i klassrummet hela dagen och består av bildstöd och klockslag. Ofta säger läraren då också något om innehållet i varje lektion. Lärarna använder en gemensam lektionsstruktur, som inbegriper att hela klassen ska vara samlad vid lektionsstart, målet med lektionen ska presenteras och en uppstartsövning genomförs. För att väcka intresse använder lärare ibland ett ovanligt föremål, en lekfull övning eller ett luktsalt. Lärare uttrycker emellertid att det kan vara svårt att förklara syftet för eleverna och i samtliga intervjuer framkommer att syftet/målet presenteras på vissa lektioner men inte på alla, dock alltid i början av ett arbetsområde. I en av klasserna har lektionerna ibland även ett socialt mål, till exempel att lyssna på varandra eller hjälpa åt. Flera av de lektionsstarter som observerats innehåller också en tillbakablick eller uppsamling av elevernas kunskap inom området. Av intervjuer med lärare och av observationerna framgår att lektionerna har ett tydligt avslut. Lärarna har arbetat särskilt med att förbättra lektionernas avslutning och kommit överens om att avslutningsfasen ska innehålla en återkoppling. Lärarna anpassar emellertid avslutningen av enskilda lektioner utifrån lektionsinnehållet och beroende på var i arbetsområdet lektionspasset ligger.

#### *Självförtroende, motivation och förväntningar*

Granskningen visar att lärarna arbetar medvetet och kontinuerligt med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Av lärarintervjuer framkommer att lärarna arbetar med att bygga relationer med eleverna, lyssna på deras åsikter och ta reda på deras intressen, så att eleverna ska känna sig sedda. Lärarna kan då motivera eleverna till arbete genom att vinkla det mot deras intresse och genom att lära känna eleverna vet de också när och hur eleverna behöver uppmuntran. Av intervjuer med elever framkommer också att lärare uppmuntrar dem rent konkret genom att till exempel ge high-five, säga "bra jobbat", och övertyga dem att de klarar av arbetet även när det är svårt. Lärarna motiverar också eleverna att arbeta ihärdigt under längre projekt exempelvis genom att de ska få göra något extra roligt sen, som att se filmatiseringen av den skönlitterära bok de arbetat med. Av samtliga intervjuer och observationer framgår att lärarna uppmanar eleverna att försöka sig på svårare uppgifter och försäkrar dem att de kommer att klara av det, om inte på egen hand, så tillsammans.

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar undervisningen på individ- och gruppnivå så att den stimulerar eleverna. Av intervjuer framkommer att lärarna anpassar uppgifter så att alla elever ska kunna lyckas, till exempel genom att de kan skriva olika mycket, skriva för hand eller på dator och med olika mycket stöd, men det finns också möjlighet att arbeta med ett annat material, till exempel för en högre årskurs. Det framkommer också att tvålärarsystemet gör att lärarna nu kan göra fler anpassningar samt stötta och utmana eleverna mer. Av både intervjuer och

observationer framgår att skolan också har stort fokus på att lära tillsammans. Alla klasser arbetar ofta i olika gruppkonstellationer och lärarna pratar också med eleverna om att alla har olika styrkor och att man genom att förklara något lär sig det bättre själv och att det därför är bra att lära sig tillsammans och av varandra. Lärare beaktar elevernas styrkor och utmaningar när de delar in grupperna och fördelar dem i olika utrymmen beroende på vad som känns naturligt för eleverna. Grupperna är flexibla och ibland är lärarens syfte med gruppen att eleverna ska arbeta med uppgifter eller material som är anpassade för just de elever som ingår i gruppen och de kan då få extra stöttning av den ena läraren eller större utmaningar i arbetet. Ibland är grupperna indelade utifrån att elevernas olika styrkor kompletterar varandra och att samma uppgift är möjlig att utveckla olika långt, beroende på hur långt eleverna kommit i sin kunskapsutveckling. Ibland får elever välja om de vill arbeta i grupp eller enskilt. För de elever som har stora utmaningar har specialläraren varit inkopplad ibland och kunnat motivera elever att komma till skolan och arbeta med sina utmaningar i sin egen takt.

#### *Elevers reflektion och delaktighet*

Granskningen visar vidare att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera och ta ansvar för sitt lärande. Av intervjuer och observationer framgår att alla elever ibland får lösa eller reflektera över uppgifter som inte har ett givet svar. Exempel på detta är experiment i NO, problemlösning på matematiken, diskussioner kring konflikthantering i värdegrundsarbetet samt genom att förutspå handlingen i en roman på svenskan och välja att olika övningar på stationerna på idrotten. I de övre klasserna söker eleverna också information på nätet och diskuterar trovärdigheten i olika källor. Av intervjuer med elever framgår att i vissa klasser, men inte alla, reflekterar eleverna över sitt eget lärande inför utvecklingssamtalen. I intervjuer med lärare framkommer att alla elever reflekterar över sitt eget lärande i utvärderingarna av arbetsområden och i de löpande samtalen med lärare under lektioner.

Vidare visar granskningen att eleverna får utvärdera undervisningen och har inflytande över arbetssätt och innehåll. Av intervjuer och observationer framgår att alla lärare låter eleverna utvärdera efter avslutat ämnesområde, och att flera klasser utvärderar undervisningen så ofta som varje skoldag eller till och med i slutet av varje lektion. Lärare använder olika metoder för utvärderingarna, exempelvis exit tickets, korta muntliga kommentarer, elevdiskussioner samt reflekterade texter, ibland i form av loggbok. Av intervjuer framgår emellertid också att eleverna som inte utvärderar varje dag inte tycker att de utvärderar undervisningen alls samt att eleverna inte ser sig som delaktiga i planeringen av undervisningen, förutom gällande enstaka moment på enstaka lektioner. Av intervjuer med lärare framgår dock att eleverna är med och påverkar både undervisningens innehåll och arbetssätt, i synnerhet i början av ett

arbetsområde, genom att lärare dels tar hänsyn till elevernas synpunkter i utvärderingen av föregående arbetsområde, dels frågar eleverna hur de vill jobba med det kommande temat, exempelvis om de vill jobba enskilt eller tillsammans med någon. Dessutom kan elever ibland påverka innehållet, till exempel vilken författare arbetet i svenska ska handla om, eller välja redovisningsform. Vad eleverna kan påverka anpassas efter hur styrdokumentet styr form och innehåll i respektive ämne. Att eleverna inte känner sig delaktiga beror enligt lärarna och rektorn troligen på att lärarna inte tydligt återkopplar till eleverna i vilken utsträckning elevernas synpunkter i utvärderingarna faktiskt har påverkat planeringen framåt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet, men vill understryka värdet av att tydliggöra för eleverna på vilket vis deras synpunkter beaktas i planeringen av undervisningen, så att de förstår vilket inflytande de har.

## Trygghet och studiero

### Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero, så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att det finns ett kontinuerligt arbete med att skapa goda förutsättningar för studiero och att lärarna vidtar åtgärder om studieron störs. Skolan kartlägger och analyserar också studieron. Skolan har dessutom ett välfungerande, åtgärdande såväl som främjande och förebyggande trygghetsarbete som omfattar all personal och alla elever.

### *Arbetet med studiero*

Granskningen visar att det finns ett kontinuerligt arbete med att skapa goda förutsättningar för studiero och att lärarna vidtar åtgärder om studieron störs. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att något som har påverkat studieron positivt är den lektionsstruktur som lärare under föregående läsår utarbetat tillsammans i ett kollegialt lärande. Dessutom arbetar lärarna förbyggande genom att

ge eleverna platser utifrån deras behov och löpande utvärdera effekten i samråd med eleverna. Exempel på detta är att placera elever som ibland behöver stå upp längst bak i klassrummet för att de inte ska störa andra och att andra elever behöver sitta enskilt i klassrummet, i vissa fall med skärmar runt sin bänk. Det finns vikbara skärmar och hörselkåpor tillgängliga för alla elever om de vill ha det. Eleverna har också särskilda platser i omklädningsrummen och idrottshallen. Av intervjuer och observationer framgår att varje klass har flera klassrum och grupprum till sitt förfogande och att lärare på ett medvetet sätt fördelar elever/grupper i dessa utrymmen för att alla ska kunna få studiero. I flera intervjuer med personalen framkommer också skolan arbetar med att skapa en lugn start på dagen för eleverna, genom att öppna klassrummen 40 minuter innan lektionsstart, spela lugn musik och låta elever läsa tyst. Eleverna kan också få lite extra stöttning i skolarbetet eller prata lite extra med läraren då om de vill. I intervjuer och av observationer framkommer också att ljudvolymen i klassrummet ofta minskar direkt när lärare påminner elever om att tala tystare eller vara tysta och att flera lärare också med god effekt använder tecken för att äska tystnad.

Granskningen visar vidare att skolan kartlägger och analyserar studieron. Av inskickat material och intervjuer framgår att elevernas upplevelse av studieron kartläggs en gång per termin i en trivselenkät och att resultaten analyseras av trygghetsgruppen, bestående av specialpedagoger, kurator och fritidspersonal. Som ett komplement till enkäten har trygghetsgruppen intervjuat elever och då konstaterat att den största anledningen till att elever upplever att de inte har studiero nu, är enstaka störningsmoment från enskilda elever. Detta framgår också av de exempel på störd arbetsro som framkommer i intervjuerna i denna granskning. Även om elever fortfarande inte upplever att studieron är god, visar resultaten av enkäterna i det inskickade materialet på en förbättring från förra läsåret. Av intervju med rektor och lärare framgår att en bidragande faktor till förbättringen är den omfördelning av lokaler, som rektorn gjorde inför detta läsår (se även "Rektorns uppföljning, analys och åtgärder") liksom arbetet med respekt och förståelse av andra, som utgör en del av materialet för det nya värdegrundsarbete som startade i höstas (se även "Arbetet med trygghet"). All personal på skolan anser att även om studieron visserligen kan skifta från grupp till grupp och från dag till dag, så är den generellt mycket god.

#### *Arbetet med trygghet*

Granskningen visar vidare att skolan har ett välfungerande, åtgärdande såväl som främjande och förebyggande, trygghetsarbete som omfattar all personal och alla elever. Av dokumentation och intervjuer framgår att trygghetsgruppens analys av trivselenkäten och resultaten av trygghetsvandringar ligger till grund för skolans

åtgärder. Exempelvis har skolan vid behov satt in fler rastvärdar och tilldelat dem vissa positioner på skolgården samt nyligen med god effekt genomfört ett riktat arbete kring matro, alltså lugn i matsalen. För närvarande pågår ett arbete mot kränkande språkbruk, som har sin grund i enkätresultaten, men också är en del av ett större arbete med språkutvecklande arbetssätt. Om lärare behöver stöttning i arbetet med trygghet kan de vända sig till elevhälsan. Till exempel har kuratorn på förekommen anledning under några veckor genomfört kompissamtal med vissa elevgrupper för att hjälpa dem med konfliktlösning. För att ytterligare förbättra trygghet och studiero initierade rektorn, på förslag från skolsköterskan och i samråd med lärare, i höstas ett arbete med ett material som syftar till att öka självkänslan hos elever samt ge dem övning i att visa respekt och förståelse för andra människor och lösa konflikter. För arbete med detta material har rektorn schemalagt en lektion i veckan i alla klasser. Av intervjuer med lärare framkommer att de också använder detta material vid andra tillfällen, både på förekommen anledning och som inplanerade moment i undervisningen. Det framkommer av intervjuer med både lärare och elever att de dagligen pratar om hur de tillsammans ska åstadkomma trivsel på skolan och att eleverna är delaktiga i att skapa klassrumsregler. Vidare har vissa elever i årskurs 3-6 fått utbildning som trivselledare och tillsammans med personal håller de i lekar under förmiddagsrasten. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att fritidshemets personal också är involverade i arbetet med trygghet och är aktiva på skolan under skoldagen, både på raster och på idrottslektioner i vissa klasser. Dessutom är "alla elever är allas elever" ett inarbetat koncept på skolan och all personal känner ansvar för de elever de möter oavsett i vilken klass eleverna går. All personal informeras om hur de ska bemöta vissa elever med särskilda behov, i syfte att säkerställa trygghet både för den enskilde eleven och för andra elever runt den eleven.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

## Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar resultat i syfte att identifiera eventuella avvikelser, diskuterar sin analys med lärarna och söker förklaringar till avvikelserna. Rektorn ger dessutom lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg och möjlighet att utveckla sin bedömarkompetens.

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar resultat i syfte att identifiera eventuella avvikelser, diskuterar sin analys med lärarna och söker förklaringar till avvikelserna. Av intervjuer och inskickat material framgår att rektorn analyserar och jämför resultat på grupp- och individnivå, det vill säga betyg och omdömen samt resultat på nationella prov och bedömningsstöd, tillsammans med specialpedagogerna. Rektorn diskuterar sedan resultaten med klasslärarna, samt lyfter sin analys på de så kallade Röda tråden-mötena. Av lärarintervjuer framgår att under pandemin, när inga regelrätta nationella prov gjordes, använde skolan gamla nationella prov för att kvalitetssäkra betyg och omdömen och att skillnaden mellan betyg och resultat på proven inte var stora. Av nationell statistik framgår emellertid att många elever under våren 2022 inte nådde E på nationella proven i matematik och svenska samt att differensen mellan betyg och resultat på nationella prov i årskurs 6 var hög. I svenska hade 87 procent av eleverna högre betyg än resultat på nationella prov och i matematik var andelen 85 procent. Av intervju med rektorn framgår att rektorn har uppmärksammat vårterminens avvikelser och att hen har diskuterat det med berörda lärare. Dessa avvikelser föranledde rektorn att, efter höstterminens implementering av de nya ämnesplanerna, inleda arbetet med Skolverkets material "Att planera, bedöma och ge återkoppling" för att skapa större samsyn kring bedömning, se nedan. Rektorn har också organiserat om arbetslagen för att förhindra att en liknande situation uppstår igen.

Granskningen visar vidare att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg samt ger dem möjlighet att vidareutveckla sin bedömarkompetens. Av inskickat material och samtliga intervjuer framgår att rektorn har organiserat verksamheten så att lärarna i årskurs 1-3 samrättar och sambedömer de nationella proven i årskurs 3 och att lärarna i årskurs 4-6 samrättar och sambedömer de nationella proven i årskurs 6. Rektorn ser också till att bedömningsstöd i matematik och svenska används i alla årskurser. Dessa bedömer de två klasslärarna tillsammans och vid behov diskuterar de med specialpedagoger eller andra lärare. Av lärarintervjuerna framkommer att lärare på mellanstadiet ibland, och i synnerhet just före de nationella proven, använder arbetslagsmöten för att tillsammans bedöma elevtexter utifrån bedömningskriterierna i syfte att få en samsyn kring bedömning. Rektorn styr också arbetet med bedömning och betygsättning genom att under vårterminen 2023 göra bedömning och betygsättning till en

fokusfråga inom ramen för utvecklingsarbetet på skolan. Under fem tillfällen den här terminen arbetar lärarna i tvärgrupper med Skolverkets material "Att planera, bedöma och återkoppla". I detta arbete deltar alla lärare som är anställda på skolan, även den lärare som är ensam i sitt ämne. Den lärare som är ensam undervisande i sitt ämne använder dessutom vid behov ett nätverk av lärare i detta ämne och diskuterar även ämnesrelaterade frågor med rektorn, som själv har undervisat i detta ämne. Det har tidigare funnits skolövergripande forum i alla ämnen för mellanstadielärarna, men dessa används inte i nuläget, eftersom rektorn i samråd med lärare gjorde bedömningen att arbetet inom skolan är effektivare.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

**På Skolinspektionens vägnar**

**X** Kerstin Martinsson

Beslutsfattare  
Signerat av: Kerstin Martinsson

**X** Lena Osvaldsson

Föredragande  
Signerat av: Lena Osvaldsson

I handläggningen av ärendet har även Matilda Liljeberg, utredare, medverkat.

## Bilaga 1: Underlag för bedömning

---

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

### Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

## Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

---

Skolinspektionen besökte skolenheten den 14-16 februari 2023. Besöket genomfördes av Lena Osvaldsson och Matilda Liljeberg.

Vittsjö skola är en F-6-skola i Hässleholms kommun. I årskurs 1-6 har skolan 174 elever och 14 lärare. Skolan har tre arbetslag: ett för fritidshemmets personal, ett för lärare i årskurs F-3 och ett för årskurs 4-6.